

M&R BIURO PROJEKTÓW MIELOCH SP Z O.O.
UL. MACIEJA RATAJA 106A, 61-695 POZNAŃ
TEL./FAX. +48 61 826 92 49

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA PORĘBA

DATA OPRACOWANIA: 17 MARCA 2023 R.

OPRACOWANIE: MGR INŻ. ARCH. EWA MIELOCH-STOJCZYK

WSPÓŁPRACA: INŻ. ALEKSANDER ZAWADZKI
INŻ. OLIWIA DOMAGAŁA

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. Przedmiot opracowania	4
2. Podstawy formalno-prawne opracowania	4
3. Cel i zakres merytoryczny opracowania	5
4. Metody pracy i materiały źródłowe	6
CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	7
5. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	7
6. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań	8
6.1. Rzeźba terenu	8
6.2. Warunki geologiczno-gruntowe	8
6.3. Zasoby naturalne	9
6.4. Wody powierzchniowe	9
6.5. Wody podziemne	9
6.6. Gleby	10
6.7. Szata roślinna	10
6.8. Świat zwierzęcy	10
6.9. Krajobraz	10
6.10. Klimat lokalny, stan powietrza atmosferycznego oraz klimat akustyczny	11
6.11. Obiekty i obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną	11
6.12. Dziedzictwo kulturowe	12
OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU STUDIUM	13
7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu Studium	13
7.1. Cel opracowania projektu Studium	13
7.2. Ustalenia projektu Studium	13
7.3. Powiązanie ustaleń projektu Studium z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym.	13
7.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu Studium	16
7.5. Istotne z punktu widzenia projektu Studium zapisy zawarte w ustawach	17
7.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu Studium	17
8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu Studium.	18
8.1. Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby	18
8.2. Oddziaływanie na warunki podłoża	18
8.3. Oddziaływanie na warunki wodne	18
8.4. Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000	19
8.5. Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny	20
8.6. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	21

8.7.	Oddziaływanie na ludzi	21
8.8.	Oddziaływanie na krajobraz.....	21
8.9.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	22
8.10.	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne.....	22
8.11.	Transgraniczne oddziaływanie.....	22
9.	Rozwiązania alternatywne.....	22
10.	Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko.....	23
11.	Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanej Studium oraz częstotliwość jej przeprowadzania	23
12.	Streszczenie	24

ZAŁĄCZNIKI

1. Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy topograficznej
2. Lokalizacja obszaru opracowania względem obszarów chronionych

WSTĘP

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba. Opracowywany projekt zmiany Studium... został wywołany uchwałą Nr XXXIX/409/22 Rady Miasta Poręba z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba.

Opracowanie obejmuje trzy obszary miasta Poręba w jego granicach administracyjnych, o łącznej powierzchni ok. 20,8 ha.

2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 t.j.) na organie administracji opracowującym m.in. projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy spoczywa obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ww. Studium. W tym zakresie nowa ustawa zmienia i precyzuje obowiązujące przed jej wejściem w życie zapisy art. 40 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 t.j. ze zm.). Stanowi ona jednocześnie dostosowanie polskich regulacji prawnych do ustaleń zawartych w dyrektywach Wspólnot Europejskich.

W myśl ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Sporządzenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* – ma na celu przede wszystkim, w oparciu o istniejące uwarunkowania, określenie m. in.:

- kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy,
- obszarów i zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
- obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu Studium na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne dla każdego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, o ile projekt studium nie uzyska odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynikającego ze stosownego uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym. Analizie i ocenie podlega projekt studium wraz z rysunkiem kierunków i rysunkiem uwarunkowań, stanowiącymi załączniki graficzne do tego opracowania. Prognoza pozwala – we wszystkich fazach planowania – uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi a przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi.

Prognoza oddziaływania na środowisko, wraz z projektem Studium..., jest przedmiotem społecznej oceny – podlega wyłożeniu do publicznego wglądu, a jej ustalenia mogą mieć wpływ na decyzję Rady Miejskiej w sprawie uchwalenia Studium...

3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie Studium form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie Studium rozwiązaniami planistycznymi a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem uwarunkowań i kierunków, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z tym artykułem prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami.
2. Informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
6. Oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań o których mowa w art. 74 ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.
7. Datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.
5. Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto prognoza przedstawia:

1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
2. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*, informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy – regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym.

Niniejsza prognoza została opracowana w oparciu o akty prawne:

- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 2556 ze zm.),
- ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 916 ze zm.),
- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2625 ze zm.),
- ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych przyrody* (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 2409 ze zm.),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 1072 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. *w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych* (Dz. U. z 2012 r. poz. 463),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1225),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112),
- rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. *w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza* (Dz. U. z 2012 r., poz. 914),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

W *Prognozie* przedstawiono wyniki analizy, a także oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z zapisów zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń Studium... na środowisko. Określono także możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Ekologia a planowanie przestrzenne, Wiadomości Ekologiczne, t. XXXI, z.3, PAN, 1985,
- Fizjografia Urbanistyczna, A. Szponar, PWN Warszawa, 2003,
- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno – geograficzne, J. Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1994,
- Geograficzne badania środowiska przyrodniczego, Rychling A. (red.), PWN Warszawa, 2007,
- Geomorfologia, Klimaszewski M., PWN Warszawa, 1978,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA. Fundacja IUCN, Warszawa,
- Oddziaływanie napowietrznych linii elektroenergetycznych na środowisko człowieka, K. Koreleski, Infrastruktura i ekologia terenów wiejskich, Polska Akademia Nauk, Kraków 2005,
- Wpływ inwestycji drogowych na zwierzęta. Działania minimalizujące, D. Nowacka, Warszawa 2013.

Materiały kartograficzne

- mapa topograficzna dla obszaru gminy, w skali 1:10 000,
- www.mporeba.e-mapa.net
- www.geoportal.gov.pl
- www.geoserwis.gdos.gov.pl

Dokumenty, inne opracowania:

- Uchwała Nr XXXIX/409/22 Rady Miasta w Porębie z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba, 2021,
- Strategia rozwoju Miasta Poręba 2020 +, 2018,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) (Warszawa, Październik 2013 r.),
- Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, 2019;

Powyższe materiały, w połączeniu ze szczegółową wizją terenową, pozwoliły opracować charakterystykę stanu funkcjonowania środowiska, a także możliwości regeneracji i rewitalizacji. Charakterystyka ta została zawarta w rozdziale 5 i 6 Prognozy.

W toku prac nad sporządzeniem prognozy przeprowadzono szereg badań terenowych, a także zastosowano metodę indukcyjno-opisową, polegającą na łączeniu w całość zebranych informacji o środowisku i mechanizmach jego funkcjonowania. Dodatkowo posłużono się także metodą porównawczą, wykorzystując ogólną wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości.

CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

5. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Gmina Poręba położona jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego, w powiecie zawierciańskim. Przez jej teren przebiega droga krajowa nr DK 78 (Chałupki – Chmielniki) oraz towarowa linia kolejowa Tarnowskie Góry - Zawiercie. Od północy Poręba graniczy z gminą Myszków, od strony wschodniej z Zawierciem, od południa z gminą Łazy, a od zachodu z gminą Siewierz.

Obszar opracowania częściowej zmiany Studium obejmuje 3 tereny gminy Poręba w jego granicach administracyjnych o łącznej powierzchni ok. 20,8 ha. Pierwszy z obszarów zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części gminy, przy ul. Tadeusza Kościuszki w otoczeniu lasów. Obecnie teren

należy do Oddziału Zewnętrznego w Ciągowicach Zakładu Karnego w Wojkowicach. Zabudowa występująca na tym obszarze związana jest z funkcjonowaniem zakładu karnego.

Pozostałe dwa obszary znajdują się we wschodniej części gminy, w strefie zurbanizowanej. Również oba obszary są obecnie niezagospodarowane, porośnięte roślinnością trawiastą i zadrzewione. Jeden z obszarów położony jest przy południowej granicy jeziora Poręba II po północnej stronie ul. Zakładowej, która z ul. Akacjową stanowi jego główny układ komunikacyjny. Drugi z obszarów położony jest po południowej stronie ul. Zakładowej, na wschód od istniejących zabudowań produkcyjno-magazynowych. Układ komunikacyjny tego teru opierać będzie się o drogi wewnętrzne, ponieważ aktualnie nie posiada dostępu do drogi publicznej.

W najbliższym sąsiedztwie obu terenów znajdują się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usługowa, w tym oświatowa i sakralna oraz zabudowa produkcyjno-magazynowa. Ponadto w bliskim sąsiedztwie znajdują się dwa zbiorniki wodne, tj. Jezioro Poręba I i Jezioro Poręba II.

6. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań

6.1. Rzeźba terenu

Wg. podziału J. Kondrackiego obszar gminy Poręba leży w południowej części Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej, a dokładnie na granicy dwóch jednostek tj. Progu Woźnickiego oraz Obniżenia Górnej Warty. Ponadto w południowej części gmina położona jest na wyżynie Śląskiej, w obrębie Grabu Tarnogórskiego.

Próg Woźnicki to zwarty obszar rozciągający się od Zawiercia po tereny na zachód od Lublińca, położony na progach strukturalnych, o przebiegu NW-SE. Tworzy wąski pas ograniczony od południa zalesioną strefą rozległej doliny rzeki Małej Panwi, a od północy lasami nad Liswartą. Próg Woźnicki posiada urozmaiconą rzeźbę, o falistej powierzchni, którą rozcinają liczne doliny o często zabagnionych dnach. Najbardziej wyniesione obszary mieszczą się w południowo-wschodniej części i sięgają od 360 do 380 m n.p.m., dalej obniżając się w stronę północno-zachodnią do wysokości do 260-280 m.

Obniżenie Górnej Warty to mezoregion w kształcie podłużnego pasma o przebiegu północ-południe, wyznaczonego przez dolinę Warty. Stanowi on obficie zalesione obniżenie o znacznej podatności na wietrzenie. Wstępują tu wały piaszczyste i żwirowe oraz pagórki morenowe. Największe obniżenia terenu wynosi od 300 do 220 m n.p.m. i występują w miejscu przepływu Warty, szczególnie na odcinku Ząbkowice-Częstochowa.

Garb Tarnogórski składa się z kilku członów oddzielonych od siebie dolinami i kotlinami rzek i potoków. Średnie wysokości wahają się od 340 do 380 m n.p.m. Najwyższy punkt o wysokości bezwzględnej sięgającej 398 m n.p.m. (tzw. Góra Łubianki).

Pierwszy z obszarów opracowania, ze względu na stosunkowo niewielki obszar oraz sposób dotychczasowego zagospodarowania, nie odznacza się istotnymi zmianami wysokościowymi terenu. W całości jest on wyniesiony na wysokość 325 -326 m n.p.m. Drugi z obszarów, ze względu na lokalizację bezpośrednio przy zbiorniku wodnym, wyniesiony jest do ok. 320 m n.p.m. po stronie południowej i opada w kierunku północnym, w kierunku zbiornika do wysokości ok. 314 m n.p.m. Trzeci z obszarów, posiada równiny charakter, bez znacznych różnicach wysokościowych i w całości jest wyniesiony do ok 337,5 m n.p.m.

Rzeźba terenu obszaru objętego analizą nie stwarza w większości ograniczeń w zagospodarowaniu i zabudowie terenu. Niemniej jednak, należy przy wprowadzaniu nowego zainwestowania zapewnić odpowiednie gospodarowanie masami ziemnymi, które mogą powstać w trakcie prac budowlanych.

6.2. Warunki geologiczno-gruntowe

Obszar Poręby położony jest w obrębie występowania struktur paleozoicznych Wyżyn Środkowopolskich zwany strukturą lub strefą krakowską. Obrzeża ona nieckę górnośląską od północnego-wschodu i północy. Ze względu na budowę geologiczną jest to złożony teren, na powierzchni znajdują się skały triasowe, jurajskie oraz te z okresu dewońskiego. Utwory te stanowią lokalne kulminacje, poprzecinane obniżeniami dolin. Charakterystycznym elementem geologicznym jest dewoński Grzbiet Dębnicko-Siewierski o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego lub skręcającym na NWW-SEE.

Obecna rzeźba terenu jest wynikiem procesów i zmian, które miały miejsce w czwartorzędzie.

W dolnym czwartorzędzie (preplejstocenie) zachodziła intensywna erozja i denudacja. W czasie zlodowacenia południowopolskiego wszystkie obniżenia terenu zostały zasypane, by następnie w okresie interglacjału, pokrywa glacialna w skutek silnych erozji oraz denudacji została zniszczona. Zlodowacenie Bałtyckie ponownie doprowadziło do akumulacji dolin, zostały one zasypane osadami deluwialnymi, proluwialnymi oraz aluwialnymi. Na przełomie plejstocenu i holocenu w wyniku przekształceń zaczęły powstawać wydmy, a w dolinach wstąpiła erozja rzeczna. W holocenie Czarna Przemsza, Mitręga i Warta wymodelowały współczesne dna dolin.

Zgodnie z mapą hydrograficzną pierwszy z obszarów znajduje się na gruntach o przepuszczalności średniej. W całości znajduje się na terenach zalegania wód gruntowych na głębokości poniżej 1 m p.p.t. Natomiast drugi obszar znajduje się częściowo na gruntach o przepuszczalności średniej a częściowo na gruntach o przepuszczalności zróżnicowanej, o głębokości zalegania wód gruntowych na głębokości poniżej 1 m p.p.t. Obszar trzeci położony jest na gruntach o przepuszczalności zróżnicowanej, o głębokości zalegania wód gruntowych na głębokości poniżej 1 m. p.p.t.

Zgodnie z szczegółową mapą geologiczną pierwszy obszar opracowania znajduje się na iłowcach i mułowcach z przewarstwieniem pisaków i wkładkami węgla brunatnego, piaskach rzeczno-peryglacialnych, osadach rzeczno-peryglacialnych oraz na formach antropogenicznych. Drugi z obszarów w całości leży na osadach rzeczno-peryglacialnych. Z kolei trzeci z obszarów położony jest w całości na iłowcach i mułowcach z przewarstwieniami piasków i wkładkami węgla brunatnego.

Niemniej jednak, warunki geotechniczne na na obszarach objętych opracowaniem, przeznaczonych pod zabudowę można uznać za dobre. Na teren ten może być wprowadzane nowe zainwestowanie, a w miejscach gdzie uwarunkowania geologiczne – inżynierskie wskazują na pewne ograniczenia należy przeprowadzić odpowiednie zabiegi inżynierskie je niwelujące.

6.3. Zasoby naturalne

W granicach gminy występują cztery udokumentowane złoża surowców: złoża rud cynku i ołowiu Poręba (ID 11) oraz Marciszów (ID 15), złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Zawiercie III (ID 3045) oraz złożo Siewierz. Żadne z nich nie jest jednak eksploatowane.

6.4. Wody powierzchniowe

Gmina Poręba położona jest w dorzeczu Wisły i Odry i odwadniany przez wody Czarnej Przemszy, na obszarze 3 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP): RW2000621231 Przemsza do zbiornika Przeczyce, RW2000621229 Mitręga, RW600061811529 Warta do Bożego Stoku. Przez teren opracowania przepływa rzeka Czarna Przemsza, na której znajduje się Jezioro Poręba I i Jezioro Poręba II. Sieć hydrograficzna w zlewni czarnej Przemszy jest dobrze rozwinięta. Na terenie Poręby jej podstawowymi dopływami są Smudzówka, Potok Krawce oraz Potok Kierszula. Ponadto na obszarze gminy występują liczne niewielkie cieki stałe i okresowe. W południowej części gminy rozciąga się gęsta sieć rowów melioracyjnych. Również w południowej części gminy występuje wiele małych, sztucznych zbiorników wodnych, które wypełniają wyrobiska po płytkiej eksploatacji węgla brunatnego, większość nie przekracza powierzchni kilku hektarów.

Jakość wód

Na wymienionych JCWP monitoring wód powierzchniowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, a przedstawione informacje są zgodne z publikacją „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela” udostępnioną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Dla JCWP RW2000621231 Przemsza do zbiornika Przeczyce w zakresie elementów biologicznych otrzymała klasę 5 (2019 r.), w zakresie elementów fizykochemicznych powyżej 2 (2019 r.). W 2019 r. określono także zły stan ekologiczny oraz w 2021 r. stan chemiczny poniżej dobrego. Ogólny stan oceniono jako zły.

Dla JCWP Mitręga - RW2000621229 w 2017 r. określono umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny nie został oceniony. W zakresie klasę elementów biologicznych przyznano 3 klasę, biologicznych

klasę 2, a klasę elementów fizykochemicznych określono jako >2. JCWP Warta do Bożego Stoku w roku 2018 otrzymała złą ocenę stanu wód.

6.5. Wody podziemne

Gmina Poręba położona jest w zakresie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych. Od północy jest to GZWP 327 Lubliniec – Myszków, a na południu 454 Olkusz – Zawiercie. Obszar opracowania w całości znajduje się w obrębie zbiornika GZWP 454. Zbiornik charakteryzuje się budową ze skał dolomitycznych i wapiennych. Zwierciadło wody w triasowej serii węglanowej występuje na głębokości od około 56 do 88 m ppt, a wielkość napięcia w rejonach występowania pokrywy utworów ilastych waha się od 22 do 88 m.

Jakość wód

Tereny objęte projektem zmiany studium położone są w granicach jednolitej części wód podziemnych nr 112. Zgodnie z Klasą jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring operacyjny – 2022, na terenie gminy Poręba wody podziemne zaliczono III klasy jakości.

6.6. Gleby

Na obszarze opracowania poza terenami zurbanizowanymi dominują gleby niskiej jakości. Na terenie gminy najczęściej występują gleby kwaśne, lekko kwaśne oraz obojętne. Wśród typów gleb najczęściej występują bielcowe oraz brunatne wylugowane, a miejscami rędziny, czarne ziemie właściwe, a także zdegradowane i szare. W dolinie rzeki Czarnej Przemszy charakterystyczne są mady i gleby eluwalne oraz gleby torfowe i torfowo-mułowe. Na terenach rolniczych konieczne jest wapnowanie oraz stosowanie odpowiedniego nawożenia.

6.7. Szata roślinna

Tereny gminy stanowią tereny o różnym stopniu przekształceń antropogenicznych. W północnej części dominują obszary upraw rolnych i użytków zielonych. Z kolei w południowej części gminy przeważa roślinność leśna. Lasy stanowią prawie 41,0% ogólnej powierzchni gminy, co przekracza średnią wojewódzką. Przeważają bory mieszane świeże oraz mieszane wilgotne z przewagą monokultury sosny oraz lasy świeże i mieszane z dominacją dębów i brzoź. Uzupełnieniem jest roślinność naturalna w postaci zadrzewień oraz roślinność ruderalna. Inne gatunki rozwijają się przy cieku wodnym – w dolinie rzeki Czarnej Przemszy. Dolina ta stanowi również naturalny korytarz ekologiczny o charakterze ponadlokalnym. Znajdziemy tam zakrzewione i zadrzewione podmokłe łąki, występujące na równinie zalewowej. Występują tam typowe gatunki dla tego siedliska. Jednak nie jest to obszar prawnie chroniony. Z kolei teren miasta poręba odznacza się wysokim stopniem synantropizacji. Występowanie licznych zbiorowisk roślin jednorocznych i wieloletnich z tej grupy, związane jest z uprawami roślinnymi, nieużytkami i innymi, często spotykane są w sąsiedztwie osad ludzkich i dróg. Wśród roślinności segetalnej występują ugrupowania komos, wierzbówki, babki i bylic. Spośród najbardziej rozpowszechnionych gatunków roślinności ruderalnej wymienia się: zespół bylicy pospolitej oraz wrotycza zwyczajnego.

6.8. Świat zwierzęcy

Fauna na obszarze opracowania jest charakterystyczna dla tego obszaru kraju i jest powiązana ściśle z siedliskiem, w jakim się znajduje. Duży wpływ na zasobność i występowanie zwierząt zarówno na terenie całej gminy jak i w obrębie przedmiotowego planu mają tereny leśne. W związku z tym są miejscem występowania zwierząt charakterystycznych dla tego typu zbiorowisk. Ponadto obszary leśne w granicach opracowania są kontynuacją kompleksów leśnych znajdujących się w gminach sąsiednich. W związku z tym możliwe jest przemieszczanie się gatunków nawet z odległych krańców zbiorowisk. Brak jest dokładnie udokumentowanych gatunków zwierząt na tym terenie. Można wskazać na występowanie ssaków takich jak: zając szarak, sarna europejska, dzik, jeleń czy lis, rudy. Wśród ptaków pojawiają się:

krzyżówka, kuropatwa, bażant, bocian biały, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, krogulec, myszołów, pustułka, żuraw, sieweczka rzeczna, czajka, śmieszka czy grzywacz. Zbiorowiska leśne oraz tereny nasłonecznione mogą być obszarem występowania gadów, tj. zaskorniec zwyczajny, zmija zygzakowata. Jednocześnie licznie występują owady takie jak: modliszka zwyczajna, biedronka oraz w mniejszej ilości mięczaki.

Nie mniej jednak, na terenie opracowania, ani w jego bezpośrednim sąsiedztwie, nie ma prowadzonego monitoringu siedlisk gatunków chronionych, stąd nie można stwierdzić jednoznacznie, czy wszystkie te gatunki występują w granicach objętych opracowaniem. Jednocześnie podczas wizji terenowej i inwentaryzacji przyrodniczej nie stwierdzono występowania żadnego gatunku objętego ochroną prawną.

6.9. Krajobraz

Na krajobraz gminy Poręba składa się wiele form użytkowania. Występują zarówno krajobrazy przyrodnicze i naturalne, na które wpływ ma ukształtowanie powierzchni, lesistość oraz flora i fauna. Urozmaiceniem jest także ciek wodny wraz z doliną a także wzniesienia w północnej części opracowania. Występują także krajobrazy powstałe przez antropogeniczne użytkowanie - krajobrazy kulturowe. Duży wpływ ma małomiasteczkowa zabudowa z wyróżniającymi się obiektami zabytkowymi.

6.10. Klimat lokalny, stan powietrza atmosferycznego oraz klimat akustyczny

Klimat lokalny warunkowany jest rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Bardzo ważną rolę odgrywają tu wysokość opadów, siła i kierunek wiatru, temperatura powietrza oraz wilgotność.

Obszar opracowania według podziału Polski R. Gumińskiego, położony jest w obrębie dzielnicy częstochowsko-kieleckiej –XV. Charakteryzuje się jedną z największych ilości dni ciepłych oraz opadowych. Przekłada się to także na jeden z najdłuższych okresów wegetacyjnych w kraju. Trwa on bowiem w granicach od 210 do 220 dni. Wśród wiatrów przeważającymi są wiatry zachodnie o stosunkowo niedużej prędkości. Na terenie gminy na kierunki wiatru ma wpływ także rzeźba oraz charakter roślinności porastająca teren. Naturalnymi barierami są m.in. duże połacie leśne porastające teren. Wilgotność terenu jest z kolei mało zróżnicowana i rocznie wynosi ona ok. 60%

Jakość powietrza

Badania jakości powietrza dla gminy Poręba, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Zgodnie z podziałem na strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, gmina Poręba leży w strefie śląskiej. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe;
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

W przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5}, w roku 2021 obowiązuje poziom dopuszczalny II faza, przy ocenie którego stosuje się dotychczasowe oznaczenie klas: A1 i C1.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

Ze względu na ochronę zdrowia ludzi strefa śląska została zakwalifikowana do klasy C dla pyłu zawieszonego PM₁₀, dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ oraz dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}. W tej samej kategorii przyznano klasę A dla: dla dwutlenku siarki (SO₂) dwutlenku azotu (NO₂) benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd) i niklu (Ni).

Kwalifikacja do klasy A oznacza, że w tym zakresie stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych. Kwalifikacja do klasy B oznacza, że w tym zakresie stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomów dopuszczalnych, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji. Kwalifikacja do klasy C oznacza, że stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.

Dla obszarów wykazujących przekroczenia poziomów dopuszczalnych zostały opracowane programy ochrony powietrza wskazujące kierunki działań niezbędnych do przywrócenia standardów jakości powietrza.

Podsumowując można stwierdzić, że głównym problemem w województwie śląskim są zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenem zawartym w pyłe zawieszonym PM₁₀, które spowodowane są głównie emisją z indywidualnych gospodarstw domowych.

Klimat akustyczny

Pod względem komfortu akustycznego na terenie opracowania obszarem o przekroczeniach dopuszczalnych poziomów hałasu określonych dla pory dziennej i nocnej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. 2014r., poz. 112) są tereny położone w pobliżu drogi krajowej nr 78. Zgodnie ze strategicznymi mapami hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie udostępnionymi przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad wynika iż na terenie gminy Poręba występują przekroczenia. Niemniej jednak ważnym faktem jest realizacja obwodnicy. Strategiczne mapy hałasu przedstawiają także efekty działań planowanych do realizacji, które określono poprzez wyznaczenie liczby mieszkańców zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu wyrażonego wskaźnikami LDWN oraz LN w poszczególnych przedziałach przekroczeń odpowiednio dla sytuacji przed oraz po realizacji inwestycji. Dla wspomnianego przedsięwzięcia suma liczby mieszkańców, dla których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w porze dziennej zostanie zredukowana z 2604 do 940, a w porze nocnej z 2705 do 861. W obu przypadkach zostaną zniwelowane wartości we wszystkich przedziałach przekroczeń. Ponadto w celu ochrony przed hałasem na terenach przekroczeń należy zastosować możliwe środki technologiczne, np. ekrany akustyczne, zielen izolacyjna.

6.11. Obiekty i obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną.

Na przedmiotowym terenie brak jest ustanowionych przestrzennych form ochrony przyrody. Występują formy punktowe w postaci pomników przyrody: tj. dęb szypułkowy „Bartek” którego obwód sięga 620 cm, dwa buki pospolite, z czego jeden jest w formie rozpadu. oraz starodrzew złożony z 92 sztuk dębów o obwodach od od 110 do 381 cm. Niemniej jednak w granicach gminy występują tereny cenne przyrodniczo - „Las Poręba”, „Las Porębski”, „Polany śródleśne” oraz „Poręba stawki”.

Inne formy ochrony przyrody zlokalizowane są poza obszarem opracowania i są to: Obszar Chronionego Krajobrazu Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki (ok. 5,5 km), Park Krajobrazowy Orlich Gniazd – otulina (ok. 6,0 km), Specjalny Obszar Ochrony Ostoja Środkowojurajska (ok. 10,0 km), Specjalny Obszar Ochrony – Łąki Dąbrowskie (ok. 9,0 km), Specjalny Obszar Ochrony Bagna w Nowej Wsi (ok. 10,0 km).

6.12. Dziedzictwo kulturowe

Projekt studium obejmuje swym zasięgiem obiekty wpisane zarówno do gminnej jak i wojewódzkiej ewidencji zabytków. Jednym z najistotniejszych, które wskazuje na tradycje przemysłowe miasta jest wieża wyciągowa do transportu wsadu wielkopieczowego z 1789 r., wpisanej do rejestru

zabytków województwa śląskiego pod nr rej.: A-1211/75 z 25.05.1975 r. Wśród zabytków ujętej w ewidencji gminnej są między innymi układy przestrzenne wsi oraz pojedyncze obiekty wyróżniające się wartościami kulturowymi. Ponadto na terenie gminy udokumentowano 9 stanowisk archeologicznych.

OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU STUDIUM

7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu Studium

7.1. Cel opracowania projektu Studium

Jednym z celów sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba jest stworzenie podstawy do opracowywania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pozwolą na określenie rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych oraz zasad zagospodarowania i zabudowy, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska oraz obecnych potrzeb gminy. Pozwoli również na sformułowanie w mpzp docelowych układów powiązań komunikacyjnych oraz uzbrojenia terenów w elementy infrastruktury technicznej, a także na określone granic ewentualnych terenów publicznych i szczegółowych zasad ich ochrony.

Potrzeba opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynika z konieczności rozszerzenia możliwości inwestycyjnych dla Gminy Poręba.

Aby móc dokonać stosownych zmian w obowiązujących obecnie planach miejscowych na wskazanym obszarze niezbędne jest dokonanie zmiany zapisów studium.

7.2. Ustalenia projektu Studium

W ww. projekcie Studium ustalono następujące przeznaczenie terenu dla terenu miasta Poręba (w zakresie jego zmiany):

- Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej projektowane – MN;
- Obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej projektowane – MU;
- Obszary zabudowy aktywności gospodarczej projektowane – AG;
- Obszary zieleni nieurządzonej w dolinach rzek i jezior – ZE.

Dla każdego z wyżej wymienionych terenów ustalono szereg zasad ich zagospodarowania, w tym wskaźniki zabudowy takie jak powierzchnia zabudowy i powierzchnia terenu biologicznie czynnego. Szczegółowe parametry dla wszystkich terenów pozostawiono bez zmian, w stosunku do obecnie obowiązującego studium.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze istniejące na przedmiotowym terenie, określone w rozdziale 5 i 6 niniejszej prognozy, do najważniejszych przesłanek projektu Studium należy stworzenie optymalnego rozwiązania funkcjonalno-przestrzennego.

W zapisach Studium uaktualniono także zapisy Planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego. Pozostałe zapisy pozostają bez zmian.

Pozytywnie należy ocenić zapisy uściślające warunki ochrony środowiska przyrodniczego oraz kształtowania ładu przestrzennego.

7.3. Powiązanie ustaleń projektu Studium z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jednocześnie studium, jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych

dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzenie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Obszar miasta Poręby został uwzględniony w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego z 2016 r., który stanowi dokument nadrzędny w stosunku do opracowywanego Studium... Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. Projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie, który obejmuje jest dostosowany do powyższego dokumentu poprzez uwzględnienie m.in. przebiegu infrastruktury technicznej, zapisów dotyczących kierunków rozwoju osadnictwa.

Ważnymi dokumentami, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego na szczeblu gminnym są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Zapisy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami są dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

Ze względu na przynależność Polski do Unii Europejskiej, Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy Studium należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej. Należą do nich m.in.:

1. dyrektywa PE i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. U. UE.L.2012.26.1),
2. dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
4. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
5. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
6. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008).

Ponadto, są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania zmiany Studium..., która wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu Studium podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania Studium, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod analiz skutków realizacji ustaleń Studium na środowisko oraz sposób oddziaływania zapisów Studium na poszczególne komponenty środowiska. Jednocześnie integralną częścią każdego Studium jest pisemne podsumowanie uzasadniające wybór przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz zawierające propozycje metod przeprowadzania monitoringu realizacji ustaleń Studium i jego częstotliwość.

Na poziomie krajowym strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe,

zawarte są w dokumentach rządowych takich jak: Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Rolą Polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Wzmacnia ona działania rządu polegające na budowie innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Polityka ekologiczna państwa 2030 jest strategią w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR. Jest pierwszą przyjętą strategią z dziewięciu dokumentów równolegle opracowywanych przez poszczególne resorty, a składających się na system rozwoju kraju.

W rezultacie cel główny Polityki, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce.

Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030 r.).¹

W zakresie ustaleń dotyczących projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, Polityka ekologiczna odnosi się m. in. do:

- zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym zapewnienia dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotnego zmniejszenia ich oddziaływania,
- przeciwdziałaniu zmianom klimatu,
- adaptacji do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- ochronie gleb,
- gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
- zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,

Projekt Studium powiązany jest z powyższym dokumentem, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

1. ochrony gleb (zapisy o: dążeniu także do zabezpieczenia gleb przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł innych niż rolnicze, właściwie prowadzonej gospodarki rolnej, czyli stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, ograniczanie stosowania nawozów sztucznych i wprowadzanie nawozów organicznych, zmniejszeniu intensywności produkcji rolniczej, która prowadzi do degradacji gleby i jej wyjałowienia),
2. zrównoważonego gospodarowania wodami (na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych należy stosować właściwe rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, a sposób zagospodarowania dostosować do odporności warstw wodonośnych na antropopresję przy jednoczesnym zastosowaniu właściwych rozwiązań technicznych gwarantujących eliminację możliwości jego zanieczyszczenia, ograniczanie spływów powierzchniowych z pól uprawnych, które zawierają związki pochodzące ze środków ochrony roślin oraz z nawozów mineralnych, eksploatację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi decyzjami administracyjnymi,

¹ <https://www.gov.pl/web/srodowisko/polityka-ekologiczna-panstwa-2030--strategia-rozwoju-w-obszarze-srodowiska-i-gospodarki-wodnej>

- rozwój kanalizacji deszczowej oraz kanalizacji sanitarnej, zwłaszcza na terenach wiejskich, prowadzenie oszczędnej gospodarki wodami, zwłaszcza przez zakłady przemysłowe),
3. gospodarowania odpadami (wdrażanie programu racjonalnej gospodarki odpadami z uwzględnieniem zapobiegania powstawaniu nielegalnych wysypisk i likwidacji istniejących oraz z uwzględnieniem segregacji odpadów),
 4. likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotnego zmniejszenia ich oddziaływania (zapisy o: tereny przemysłu i uciążliwych usług należy otaczać zielenią izolacyjną. Zieleń tą należy kształtować w odpowiedni sposób, tj. zapewniając właściwe jej uformowanie i dobór gatunków, likwidacja kotłowni węglowych oraz indywidualnych palenisk węglowych na rzecz wprowadzenia alternatywnych źródeł ogrzewania, takich jak: paliwa gazowe, energię elektryczną, biomasę, odnawialne źródła energii (wiatr, energia słoneczna), ukształtowanie systemu ekologicznego miasta Poręba w sposób umożliwiający jego przewietrzanie. Odpowiednie przewietrzenie miasta zapewni mu właściwe warunki sanitarne),
 5. różnorodności biologicznej i krajobrazu (zachowanie i uzupełnienie korytarzy ekologicznych umożliwiających połączenie terenów leśnych między sobą oraz z terenami rolniczymi, utrzymanie istniejących lasów, zadrzewień przydrożnych, śródmiejskich, parkowych, w szczególności ze starodrzewem, zadrzewień zlokalizowanych nad ciekami wodnymi oraz kęp i pasm zadrzewień w obrębie użytków zielonych i na obniżeniach terenu, umożliwienie migracji gatunków pomiędzy obszarami o największej bioróżnorodności poprzez utworzenie ciągłego systemu terenów o znaczeniu ekologicznym, kształtowanie spójnego systemu terenów zielonych w mieście w powiązaniu z terenami zielonymi na obszarze pozamiejskim, przy projektowaniu, budowie i modernizacji dróg należy w miarę możliwości omijać istniejące zadrzewienia przydrożne).

Opracowywany projekt Studium musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt Studium uwzględnia te zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń Studium... Jednocześnie w procedurze sporządzania Studium, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie aspekty środowiskowe, takie jak wpływ na cenne przyrodniczo tereny, które jednak nie występują na terenie podlegającym opracowaniu.

Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń Studium... i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie Studium parametry zagospodarowania terenu i jego przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową.

7.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu Studium

Nieumiejętne kształtowanie właściwych procesów ekologicznych w dłuższej perspektywie czasowej może doprowadzić na danym terenie do postępującej degradacji zarówno środowiska przyrodniczego, jak i krajobrazu. Niemniej jednak wprowadzanie funkcji, które będą wpływać na krajobraz i intensyfikować korzystanie z niego przez mieszkańców i inwestorów, również może powodować skutki negatywne dla środowiska.

Analizowany projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poręba, stanowi zmianę obecnie obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba z 2021 r., a na części terenów miasta obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zatem teren gminy ulega już przekształceniom, zgodnie z zasadami określonymi ww. dokumentach. Obecnie obowiązujące Studium dostosowane było do ówczesnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska. Jednocześnie nie uchwalenie kompleksowego Studium, w dłuższym czasie, uniemożliwia realizację działań wynikających z przepisów unijnych.

Ponadto należy zauważyć, że nie uchwalenie nowego Studium przyczyni się do pozostawienia większych terenów niezainwestowanych, biologicznie czynnych. Pozostawienie większych terenów nieuszczelnionych pozwoliłoby na większą infiltrację wód opadowych.

7.5. Istotne z punktu widzenia projektu Studium zapisy zawarte w ustawach

Projekt zmiany Studium zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Ustawa ta wskazuje na zakres zagadnień, które należy w studium uwzględnić, a analizowany projekt Studium, odpowiednio do zakresu i problemów, które reguluje, spełnia warunki ustawowe.

Zgodnie z ustawą *o ochronie przyrody*, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Jednak pozostałe ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: *Prawo łowieckie*, ustawa *o ochronie zwierząt*, ustawa *o lasach*, ustawa *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* dotyczą w zasadzie innej problematyki, niż ta zawarta w treści analizowanego projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

7.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu Studium

Wśród istniejących i potencjalnych problemów ochrony środowiska dla terenu objętego opracowaniem wymienić należy m. in.:

- zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych,
- przekształcenia ziemi, związane z zabudowywaniem terenu,
- zanieczyszczenia komunikacyjne, pochodzące z pojazdów spalinowych (powodując m. in. degradację chemiczną gleb oraz zanieczyszczenia powietrza),

- ograniczanie naturalnej bioróżnorodności, poprzez intensyfikację zabudowy oraz wprowadzanie gatunków obcych.

Opracowywany dokument pozwoli na dostosowanie zapisów do wymogów kształtowania ładu przestrzennego i obowiązujących przepisów. Na teren ten należy, więc wprowadzić takie zagospodarowanie, które z jednej strony poprawi efektywność wykorzystania przestrzeni, a z drugiej strony zapewni różnorodność biologiczną oraz ograniczy zanieczyszczenia przenikające do gleby i powietrza, gwarantowane zapisami projektu planu. Jednocześnie zapisy planu miejscowego nie przewidują na obszarze opracowania wprowadzenia zabudowy należącej do.

8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu Studium.

8.1. Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby

Na obszarze opracowania nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiążą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Z tego powodu ważnymi w tym zakresie zapisami projektu Studium są wytyczne określające maksymalne powierzchnie zabudowy i minimalne powierzchnie biologicznie czynne.

Ponadto prace ziemne związane z fundamentowaniem budynków powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować.

8.2. Oddziaływanie na warunki podłoża

W wyniku wprowadzonego zapisami projektu zmiany Studium... zainwestowania warunki podłoża na przedmiotowym obszarze mogą ulec pewnym zmianom. W miejscach wprowadzenia zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być ewentualna realizacja kondygnacji podziemnych, dlatego należy rozważyć zastrzeżenie, że ich budowa nie może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów.

Pod względem warunków geologiczno-inżynierskich w większości obszary opracowania przeznaczone pod zabudowę nie przedstawiają większych trudności dla sytuowania budynków. Niemniej jednak wskazane byłoby, podczas wprowadzaniu nowych inwestycji, wszelkie prace zmieniające kształt terenu i wpływające na nośność gruntów poprzedzać szczegółowymi badaniami geotechnicznymi, wykonywanymi zgodnie z przepisami szczególnymi (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012r. poz. 463).

8.3. Oddziaływanie na warunki wodne

Wprowadzone kierunki zagospodarowania przestrzennego określają zasady ochrony środowiska i jej zasobów, w tym wód podziemnych i powierzchniowych. Jednocześnie ustalono zasady prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej. Ustalono m.in.: modernizację sieci wodociągowej przesyłowej, polegającą głównie na wymianie starych rur ołowianych, modernizację stacji i ujęć wody, rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej, budowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych jedynie w wyjątkowych sytuacjach. Należy je traktować jako rozwiązania tymczasowe, gdyż często z powodu ich nieszczelności dochodzi do skażenia gruntu.

Zapisy te pozwolą, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanych zapisami Studium funkcji terenu. Przy czym zabudowa większej liczby terenów może przyczynić się w zakresie wód powierzchniowych do zagrożenia ich zanieczyszczeniami na terenach o nieuregulowanej gospodarce wodno-ściekowej oraz możliwości

zmiany kierunku spływu wód opadowych w obszarze wykonywania ziemnych prac budowlanych oraz z terenów zabudowanych i utwardzonych.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” zatwierdzonym na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 18 października 2016 r. przez Prezesa Rady Ministrów do celów środowiskowych wg art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla wód podziemnych należą:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem, a zasilaniem tych wód, tak, aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Ze względu na fakt, iż jakość wód podziemnych w JCWPd 99 i 112 określono jako dobry, wskazane jest przynajmniej utrzymanie tego stanu.

Natomiast dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych cele środowiskowe zostały oparte na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Ustalono dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, że celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniono także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto dla obu przypadków w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla obszarów chronionych funkcjonujących w obszarach dorzeczy, nie zostały podwyższone powyższe cele środowiskowe z uwagi na częstokroć wyższe wymagania w stosunku do wartości granicznych wskaźników jakości wody przyjętych jako wartości graniczne dla dobrego stanu ekologicznego bądź dobrego lub powyżej dobrego potencjału ekologicznego wód, niż w poszczególnych aktach prawa, regulujących sposób postępowania i wymagania co do wód w obrębie obszarów chronionych.

Ze względu, iż stan/potencjał ekologiczny jcwp: Przemsza do zbiornika Przeczycze oraz Warta do Bożego Stoku określono jako słaby/zły, celem środowiskowym dla tej jcwp będzie uzyskanie i utrzymanie stanu/potencjału ekologicznego co najmniej dobrego. W zakresie elementów chemicznych wszystkie jcwp powinny osiągnąć stan co najmniej dobry.

Wprowadzenie zapisami Studium, nowego przeznaczenia terenów pod zabudowę głównie mieszkaniową jednorodzinną, aktywności gospodarczej, wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego pochodzącego ze źródeł rolniczych. Ponadto w zapisach Studium odnosi się do ograniczania realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych. Jak ukazują badania jakości wód z lat wcześniejszych oraz najbardziej aktualnych, rozwój zabudowy wraz z rozwojem infrastruktury technicznej – wodociągowej i kanalizacyjnej, przyczynia się do poprawy stanu lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód. Zatem projektowane przeznaczenie w Studium powinno przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

8.4. Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000

Projekt zmiany Studium zakłada zwiększenie terenów zabudowy, co zawsze wiąże się z uszczelnieniem powierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych. Lokalizacja nowej zabudowy w konsekwencji powoduje również ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny, a także ograniczenie możliwości migracji zwierząt i roślin. Ponadto w miejscach lokalizacji budynków oraz infrastruktury komunikacyjnej następuje degradacja istniejącej szaty roślinnej. Jednocześnie w otoczeniu terenów zurbanizowanych zmieniają się warunki siedliskowe szaty roślinnej oraz wprowadzana jest nowa zieleń

urządzona. W zakresie projektowania zieleni towarzyszącej zabudowie, ważny jest odpowiedni dobór wprowadzanych gatunków (przede wszystkim gatunków rodzimych, zgodnych z naturalnymi siedliskami przyrodniczymi).

Projekt zmiany Studium nie obejmuje terenów wchodzących w obszary chronione.

Pozostałe proponowane funkcje stanowią nawiązanie do istniejącego użytkowania oraz w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem zasad ochrony przyrody i środowiska umożliwiają uporządkowanie tych terenów. Z uwagi na wyznaczenie nowych terenów wyłącznie w strefie zwartej i istniejącej zabudowy obecne siedliska zostaną zachowane i nie nastąpi ich fragmentacja.

Negatywne oddziaływanie na faunę będzie mieć z pewnością hałas generowany przez pojazdy, który może płoszyć ptactwo i inne zwierzęta. Niemniej jednak na dzień dzisiejszy zjawisko to także występuje. W fazie budowy i przebudowy szlaków komunikacyjnych oraz realizacji innych inwestycji liniowych (wodociągi, kanalizacja) nastąpi negatywne oddziaływanie na szatę roślinną na obszarze realizacji powyższych zadań. Do najbardziej narażonych na degradację zespołów biocenotycznych należą użytki zielone. Główne zagrożenie spowodowane jest fizycznym usuwaniem roślinności w pasie technicznym robót oraz możliwością zmiany warunków siedliskowych poprzez naruszenie stosunków wodnych i przekształcenie gleb. Ponadto nastąpi okresowe zwiększenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku użycia ciężkiego sprzętu. Oddziaływanie to będzie miało jednak charakter czasowy. Nie mniej jednak mogą wystąpić ograniczone w czasie skutki uboczne podwyższonych emisji gazów i pyłów. Wśród nich można wymienić m.in. ogólne czasowe pogorszenie kondycji flory wskutek emisji: dwutlenku siarki (SO_2 – powoduje osłabienie procesu fotosyntezy, degradacja chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, chloroza i in.), tlenków azotu (N_2O , NO , NO_2 – upośledzenie wzrostu i fizjologii roślin), ozonu (O_3 – uszkodzenia liści), pyłów (utrudniają oddychanie, transpirację i asymilację roślinom). W fazie eksploatacji oddziaływanie na przyrodę ożywioną obejmować będzie tereny bezpośrednio przyległe do projektowanych dróg. Związane ono będzie przede wszystkim ze zwiększeniem zanieczyszczeń powietrza oraz ze wzrostem emisji hałasu i wibracji. Spowoduje to odsunięcie się stref bytowania większości zwierząt od obszaru drogi.

Realizacja zapisów Studium wpłynie na faunę obszaru analizowanego poprzez zwiększenie udziału terenów zabudowy i otwartych, zainwestowanych. Niemniej jednak wprowadzane przeznaczenie ma uzupełnić już istniejące w sposób planowy, w dbałości o walory przyrodnicze i krajobrazowe danego terenu, pozostawiając niezbędne połączenia przyrodnicze. Ponadto obecność ludzi często wpływa pozytywnie na świat zwierzęcy poprzez dbałość i dożywanie zwierząt.

8.5. Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny

Realizacja ustaleń projektu zmiany Studium, szczególnie biorąc pod uwagę projektowane w większości funkcje, nie wpłynie znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednocześnie każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, w szczególności zadrzewionych przyczynia się do przekształcania warunków topoklimatycznych. Natomiast oba ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza.

Ogólny wpływ na zmiany lokalnych warunków klimatycznych w wyniku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium ograniczy się do: hamowania przepływu mas powietrza z kierunków północno-zachodnich w miejscach zwiększonej zabudowy, choć możliwość swobodnego przewietrzania terenu powinna pozostać. Ze względu na uszczelnienie części powierzchni terenu obecnie biologicznie czynnego zmniejszy się powierzchnia parowania. W okresie prowadzenia prac budowlanych nastąpi wzrost zapylenia, szczególnie w suche dni. Temperatura może ulec nieznacznemu wzrostowi w miejscach intensywniejszej zabudowy.

Jak zostało przedstawione w pkt. 6.10 na terenie opracowania mogą występować lokalne przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów wymagających ochrony przed hałasem. Szczególnie tereny w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych nr 78 narażone są na uciążliwości. Niemniej jednak ważnym faktem jest realizacja obwodnicy. Strategiczne mapy hałasu przedstawiają także efekty działań planowanych do realizacji, które określono poprzez wyznaczenie liczby mieszkańców zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu wyrażonego wskaźnikami LDWN oraz LN w poszczególnych przedziałach przekroczeń odpowiednio dla sytuacji przed oraz po realizacji inwestycji. Dla

wspomnianego przedsięwzięcia suma liczby mieszkańców, dla których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w porze dziennej zostanie zredukowana z 2604 do 940, a w porze nocnej z 2705 do 861. W obu przypadkach zostaną zniwelowane wartości we wszystkich przedziałach przekroczeń.

Nowoprojektowane tereny aktywności gospodarczej nie będą wpływać na pogorszenie warunków klimatycznych i akustycznych, ze względu na zastosowane zapisy np. o wdrażaniu nowoczesnych technologii produkcyjnych, minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko oraz na sąsiednie tereny zurbanizowane. Ponadto nowoprojektowane tereny oddalone są od istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej.

W celu poprawy higieny powietrza w zapisach projektu ustalono, że na obszarze gminy promowane i rozwijane będą systemy bazujące na źródłach wykorzystujących paliwa nie powodujące ponadnormatywnego zanieczyszczenia środowiska, np. olej opałowy, gaz, pompy ciepła itp.

Jedynie uciążliwości w zakresie emisji pyłów i gazów mogą wystąpić w fazie budowy poszczególnych obiektów i będą one związane z pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (m.in. wykop, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych).

Projektowane i istniejące zainwestowanie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu zmiany Studium powinno wszelkie oddziaływanie ograniczać do terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana lub będzie mieć niewielki wpływ lokalnie.

8.6. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie wpłyną na rozerwanie siedlisk, jednak nie w stopniu znaczącym, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego, niemniej jednak ich efekt będzie skumulowany. Każde nowe zainwestowanie na terenie niezagospodarowanym przyczynia się do niszczenia gatunków występujących samoczynnie, ważnych z punktu widzenia różnorodności biologicznej. Dlatego też projekt zmiany Studium określa postępowanie w zakresie zasad ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów, i tym samym zapewnia warunki do podtrzymania bioróżnorodności biologicznej. Niemniej jednak nowe zainwestowanie wiąże się między innymi z ograniczeniem terenów biologicznie czynnych, na rzecz powierzchni uszczelnionych oraz wprowadzaniem roślin introdukowanych w prywatnych ogrodach i na terenach zieleni.

8.7. Oddziaływanie na ludzi

Projekt Studium będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenia nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu Studium niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Zapisy Studium odnosząc się szeroko do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko.

W przypadku nowej lokalizacji funkcji aktywności gospodarczej, należy na etapie planu miejscowego rozstrzygnąć charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową oraz zasady takiego zagospodarowania, aby budynki będące miejscem prowadzenia spokojniejszej działalności były lokalizowane bliżej zabudowy mieszkaniowej, a te o znacznej uciążliwości w oddaleniu.

8.8. Oddziaływanie na krajobraz

Projekt Studium w swoim zakresie wpłynie na krajobraz poprzez okresowe ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych, zmiany krajobrazu naturalnego na tereny zabudowane. Na obszarach intensywniejszych przekształceń i zainwestowania nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej.

Jednak ze względu na położenie obszaru objętego Studium w krajobrazie miejskim zmiany te nie będą miały większego znaczenia. W zapisach Studium ustalono maksymalne wysokości budynków,

powierzchnie zabudowy i powierzchnie biologicznie czynne. Nowoprojektowane tereny w większości planowane są w sąsiedztwie terenów już zabudowanych. Wyjątek stanowią nowe tereny U, jednak ze względu na specyfikę tego terenu, nie będą one stanowić potencjalnie uciążliwego sąsiedztwa dla zabudowy np. mieszkaniowej, oddalone są znacznie od istniejącej zabudowy.

W związku ze skalą zmian oraz ograniczeniami zapisanymi w Studium (m. in. w zakresie wysokości projektowanych budynków i minimalnej powierzchni biologicznie czynnej), nie będzie istotnie oddziaływać na tereny sąsiednie. Należy zauważyć, że w najbliższej okolicy powstają już tereny zabudowy, które przyczyniają się do zmiany krajobrazu, w krajobraz terenów już zabudowanych.

Zmiana studium nie zakłada budowy obiektów, które tle terenów rolniczych miałyby duży wpływ na odbiór krajobrazu, ale przewiduje budowę elektrowni fotowoltaicznych, która z pewnością przyczyni się do zmiany scenerii.

W ostatnim czasie następuje wzrost świadomości ekologicznej, związany z ograniczeniem dobra, jakim jest przestrzeń. Poprawie krajobrazu sprzyja także zmieniające się prawo, które ma zagwarantować dbałość o krajobraz w dużej mierze na poziomie gmin.

8.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Na obszarze opracowania stwierdzono występowanie udokumentowanych złóż zasobów naturalnych, których jednak nie są eksploatowane (złoża rud cynku i ołowiu Poręba (ID 11) oraz Marciszów (ID 15), złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Zawiercie III (ID 3045) oraz złoża Siewierz). Nie przewiduje się więc negatywnego wpływu na zasoby naturalne ani na środowisko przyrodnicze.

8.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt Studium obejmuje swoim zasięgiem tereny pod ochroną konserwatorską, w tym obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne. Zapisy Studium w sposób szczegółowy odnoszą się do kierunków ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania. Jednocześnie realizacja ustaleń projektu Studium przyczyni się do poprawienia stanu technicznego obiektów zabytkowych, rewitalizację terenów zabytkowych parków, ale także do dbałości o przestrzeń publiczną. Działania te przyczyniają się zatem do ogólnej poprawy walorów krajobrazowych miasta i gminy, a przez to wzrostu jego atrakcyjności.

Jednocześnie zapisane w projekcie Studium funkcje nie mają powodować uciążliwości oddziałujących na nieruchomości sąsiednie, przez co zapewniony jest rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu na istniejące w obszarze opracowania dobra materialne. Zapisy projektu studium pozwalają na ochronę istniejących dóbr materialnych, m. In. poprzez zachowanie odpowiedniego układu zabudowy czy stworzenie optymalnego układu komunikacyjnego. Ponadto wprowadzenie nowych funkcji, takich jak zabudowa aktywności gospodarczej będzie prowadzić do wzrostu ilości dóbr materialnych oraz zwiększenia ich dostępności dla okolicznych mieszkańców.

8.11. Transgraniczne oddziaływanie

Zapisy Studium nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji zapisów Studium nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.

9. Rozwiązania alternatywne

Zaproponowane w projekcie Studium zagospodarowanie będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć zapisy projektu Studium dotyczące kształtowania środowiska przyrodniczego dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i zaproponowane zagospodarowanie

w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż jest to zmiana obowiązującego Studium..., tym samym stanowi ona alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt Studium uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne. Ponadto projekt Studium jest dostosowany do obowiązujących przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska oraz zasad polityki ekologicznej.

10. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko

W działaniach tych szczególny nacisk położony powinien być na ograniczenie inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na środowisko, a także na zadrzewianie, dolesianie, ochronę obszarów chronionych. Stan funkcjonowania środowiska przyrodniczego przy obecnym stanie zagospodarowania obszaru objętego opracowaniem jest dobry. Zapisy projektu Studium omówione w rozdziale 8 zapewniają ograniczenie ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko istniejących i projektowanych funkcji. Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia rozwój infrastruktury technicznej, która pozwoli na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej na terenach zurbanizowanych, a zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiska przyrodniczego są wystarczająco restrykcyjne, aby niwelować wszelkie negatywne skutki wprowadzanej zabudowy.

Jednocześnie realizacja kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikająca z zakresu zmiany Studium... nie spowoduje istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

W celu zapewnienia odpowiedniej ochrony zbiorowiskom roślinnym znajdującym się na analizowanym obszarze należy przede wszystkim przestrzegać obowiązujących przepisów prawnych (m.in. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE Nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych w odniesieniu do wprowadzenia i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych) oraz zwiększać świadomość ekologiczną społeczeństwa. Ważnym aspektem jest również odpowiednie zagospodarowanie terenu, tak aby doprowadzić do skanalizowania ruchu pieszego i rowerowego do wyznaczonych specjalnie tras i ścieżek, jednocześnie zachęcając odwiedzających do przebywania w miejscach atrakcyjnych rekreacyjnie lecz nie narażając na bezpośrednie oddziaływanie na najcenniejsze komponenty szaty roślinnej.

11. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanej Studium oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów Studium... w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po jego uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Wynika to z faktu, iż Studium... stanowi dokument strategiczny, ale nie dający podstaw do realizacji zaproponowanych kierunków rozwoju. Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich, m.in. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jak i wydziały ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz gminy Poręba. Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Stan środowiska w województwie śląskim. Raport - wydawanym co roku.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów Studium. Sporządzający Studium... może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

12. Streszczenie

Niniejsza prognoza dotyczy oceny oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba. Opracowanie obejmuje trzy obszary miasta Poręba w jego granicach administracyjnych, o łącznej powierzchni ok. 20,8 ha. Opracowywany projekt został wywołany uchwałą Nr XXXIX/409/22 Rady Miasta Poręba z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba.

Analizie i ocenie poddano projekt uchwały Rady Miejskiej w Porębie zawierający ustalenia tekstowe, a także rysunek projektu Studium... w skali 1 : 10 000.

W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poręba, (uchwała nr XXXIX/409/22 Rady Miasta Poręba z dnia 27 czerwca 2022 r.), analizowany obszar znajduje się na terenach nieużytkowanych.

W ww. projekcie Studium ustalono następujące przeznaczenie terenu dla terenu miasta Poręby (w zakresie jego zmiany):

- Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej projektowane – MN;
- Obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej projektowane – MU;
- Obszary zabudowy aktywności gospodarczej projektowane – AG;
- Obszary zieleni nieurządzonej w dolinach rzek i potoków – ZE.

Niniejsza prognoza złożona jest z dwóch części. Pierwsza część stanowi ocenę istniejących uwarunkowań środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem podziału na jego poszczególne elementy: obecne użytkowanie terenu, warunki gruntowe, warunki glebowe, rzeźbę terenu, warunki wodne, szatę roślinną i świat zwierzęcy, klimat lokalny i komfort akustyczny, ludzi, zabytki oraz krajobraz.

Obszar opracowania częściowej zmiany Studium obejmuje 3 tereny gminy Poręba w jego granicach administracyjnych o łącznej powierzchni ok. 20,8 ha. Pierwszy z obszarów zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części gminy, przy ul. Tadeusza Kościuszki w otoczeniu lasów. Obecnie teren należy do Oddziału Zewnętrznego w Ciągowicach Zakładu Karnego w Wojkowicach. Zabudowa występująca na tym obszarze związana jest z funkcjonowaniem zakładu karnego.

Pozostałe dwa obszary znajdują się we wschodniej części gminy, w strefie zurbanizowanej. Również oba obszary są obecnie niezagospodarowane, porośnięte roślinnością trawiastą i zadrzewione. Jeden z obszarów położony jest przy południowej granicy jeziora Poręba II po północnej stronie ul. Zakładowej, która z ul. Akacją stanowi jego główny układ komunikacyjny. Drugi z obszarów położony jest po południowej stronie ul. Zakładowej, na wschód od istniejących zabudowań produkcyjno-magazynowych. Układ komunikacyjny tego terenu opierać będzie się o drogi wewnętrzne, ponieważ aktualnie nie posiada dostępu do drogi publicznej.

W najbliższym sąsiedztwie obu terenów znajdują się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usługowa, w tym oświatowa i sakralna oraz zabudowa produkcyjno-magazynowa. Ponadto w bliskim sąsiedztwie znajdują się dwa zbiorniki wodne, tj. Jezioro Poręba I i Jezioro Poręba II.

Wg. podziału J. Kondrackiego obszar gminy Poręba leży w południowej części Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej, a dokładnie na granicy dwóch jednostek tj. Progu Woźnickiego oraz Obniżenia Górnej Warty. Ponadto w południowej części gmina położona jest na wyżynie Śląskiej, w obrębie Grabu Tarnogórskiego.

Próg Woźnicki to zwarty obszar rozciągający się od Zawiercia po tereny na zachód od Lublińca, położony na progach strukturalnych, o przebiegu NW-SE. Tworzy wąski pas ograniczony od południa zalesioną strefą rozległej doliny rzeki Małej Panwi, a od północy lasami nad Liswartą. Próg Woźnicki posiada urozmaiconą rzeźbę, o falistej powierzchni, którą rozcinają liczne doliny o często zabagnionych dnach. Najbardziej wyniesione obszary mieszczą się w południowo-wschodniej części i sięgają od 360 do 380 m n.p.m., dalej obniżając się w stronę północno-zachodnią do wysokości do 260-280 m.

Obniżenie Górnej Warty to mezoregion w kształcie podłużnego pasma o przebiegu północ-południe, wyznaczonego przez dolinę Warty. Stanowi on obficie zalesione obniżenie o znacznej podatności na wietrzenie. Wstępują tu wały piaszczyste i żwirowe oraz pagórki morenowe. Największe obniżenia terenu wynosi od 300 do 220 m n.p.m. i występują w miejscu przepływu Warty, szczególnie na odcinku Ząbkowice-Częstochowa.

Garb Tarnogórski składa się z kilku członów oddzielonych od siebie dolinami i kotlinami rzek i potoków. Średnie wysokości wahają się od 340 do 380 m n.p.m. Najwyższy punkt o wysokości bezwzględnej sięgającej 398 m n.p.m. (tzw. Góra Łubianki)

Pierwszy z obszarów opracowania, ze względu na stosunkowo niewielki obszar oraz sposób dotychczasowego zagospodarowania, nie odznacza się istotnymi zmianami wysokościowymi terenu. W całości jest on wyniesiony na wysokość 325 -326 m n.p.m. Drugi z obszarów, ze względu na lokalizację bezpośrednio przy zbiorniku wodnym, wyniesiony jest do ok. 320 m n.p.m. po stronie południowej i opada w kierunku północnym, w kierunku zbiornika do wysokości ok. 314 m n.p.m. Trzeci z obszarów, posiada równiny charakter, bez znacznych różnicach wysokościowych i w całości jest wyniesiony do ok 337,5 m n.p.m.

Rzeźba terenu obszaru objętego analizą nie stwarza w większości ograniczeń w zagospodarowaniu i zabudowie terenu. Niemniej jednak, należy przy wprowadzaniu nowego zainwestowania zapewnić odpowiednie gospodarowanie masami ziemnymi, które mogą powstać w trakcie prac budowlanych.

Zgodnie z mapą hydrograficzną pierwszy z obszarów znajduje się na gruntach o przepuszczalności średniej. W całości znajduje się na terenach zalegania wód gruntowych na głębokości poniżej 1 m p.p.t. Natomiast drugi obszar znajduje się częściowo na gruntach o przepuszczalności średniej a częściowo na gruntach o przepuszczalności zróżnicowanej, o głębokości zalegania wód gruntowych na głębokości poniżej 1 m p.p.t. Obszar trzeci położony jest na gruntach o przepuszczalności zróżnicowanej, o głębokości zalegania wód gruntowych na głębokości poniżej 1 m. p.p.t.

Zgodnie z szczegółową mapą geologiczną pierwszy obszar opracowania znajduje się na iłowcach i mułowcach z przewarstwieniem pisaków i wkładkami węgla brunatnego, piaskach rzeczno-peryglacjalnych, osadach rzeczno-peryglacjalnych oraz na formach antropogenicznych. Drugi z obszarów w całości leży na osadach rzeczno-peryglacjalnych. Z kolei trzeci z obszarów położony jest w całości na iłowcach i mułowcach z przewarstwieniami piasków i wkładkami węgla brunatnego.

W granicach gminy występują cztery udokumentowane złoża surowców: złoża rud cynku i ołowiu Poręba (ID 11) oraz Marciszów (ID 15), złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Zawiercie III (ID 3045) oraz złoża Siewierz. Żadne z nich nie jest jednak eksploatowane.

Gmina Poręba położona jest w dorzeczu Wisły i Odry i odwadniany przez wody Czarnej Przemszy, na obszarze 3 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP): RW2000621231 Przemsza do zbiornika Przeczyce, RW2000621229 Mitręga, RW600061811529 Warta do Bożego Stoku. Przez teren opracowania przepływa rzeka Czarna Przemsza, na której znajduje się Jezioro Poręba I i Jezioro Poręba II. Sieć hydrograficzna w zlewni czarnej Przemszy jest dobrze rozwinięta. Na terenie Poręby jej podstawowymi dopływami są Smudzówka, Potok Krawce oraz Potok Kierszula. Ponadto na obszarze gminy występują liczne niewielkie cieki stałe i okresowe. W południowej części gminy rozciąga się gęsta sieć rowów melioracyjnych. Również w południowej części gminy występuje wiele małych, sztucznych zbiorników wodnych, które wypełniają wyrobiska po płytkiej eksploatacji węgla brunatnego, większość nie przekracza powierzchni kilku hektarów.

Na wymienionych JCWP monitoring wód powierzchniowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, a przedstawione informacje są zgodne z publikacją „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela” udostępnioną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Dla JCWP RW2000621231 Przemsza do zbiornika Przeczyce w zakresie elementów biologicznych otrzymała klasę 5 (2019 r.), w zakresie elementów fizykochemicznych powyżej 2 (2019 r.). W 2019 r. określono także zły stan ekologiczny oraz w 2021 r. stan chemiczny poniżej dobrego. Ogólny stan oceniono jako zły.

Dla JCWP Mitręga - RW2000621229 w 2017 r. określono umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny nie został oceniony. W zakresie klasę elementów biologicznych przyznano 3 klasę, biologicznych klasę 2, a klasę elementów fizykochemicznych określono jako >2. JCWP Warta do Bożego Stoku w roku 2018 otrzymała złą ocenę stanu wód.

Gmina Poręba położona jest w zakresie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych. Od północy jest to GZWP 327 Lubliniec – Myszków, a na południu 454 Olkusz – Zawiercie. Obszar opracowania w całości znajduje się w obrębie zbiornika GZWP 454. Zbiornik charakteryzuje się budową ze

skał dolomitycznych i wapiennych. Zwierciadło wody w triasowej serii węglanowej występuje na głębokości od około 56 do 88 m ppt, a wielkość napięcia w rejonach występowania pokrywy utworów ilastych waha się od 22 do 88 m.

Tereny objęte projektem zmiany studium położone są w granicach jednolitej części wód podziemnych nr 112. Zgodnie z Klasą jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring operacyjny – 2022, na terenie gminy Poręba wody podziemne zaliczono III klasy jakości.

Na obszarze opracowania poza terenami zurbanizowanymi dominują gleby niskiej jakości. Na terenie gminy najczęściej występują gleby kwaśne, lekko kwaśne oraz obojętne. Wśród typów gleb najczęściej występują bielcowe oraz brunatne wyługowane, a miejscami rędziny, czarne ziemie właściwe, a także zdegradowane i szare. W dolinie rzeki Czarnej Przemszy charakterystyczne są mady i gleby eluwialne oraz gleby torfowe i torfowo-mułowe. Na terenach rolniczych konieczne jest wapnowanie oraz stosowanie odpowiedniego nawożenia.

Tereny gminy stanowią tereny o różnym stopniu przekształceń antropogenicznych. W północnej części dominują obszary upraw rolnych i użytków zielonych. Z kolei w południowej części gminy przeważa roślinność leśna. Lasy stanowią prawie 41,0% ogólnej powierzchni gminy, co przekracza średnią wojewódzką. Przeważają bory mieszane świeże oraz mieszane wilgotne z przewagą monokultury sosny oraz lasy świeże i mieszane z dominacją dębów i brzoź. Uzupełnieniem jest roślinność naturalna w postaci zadrzewień oraz roślinność ruderalna. Inne gatunki rozwijają się przy cieku wodnym – w dolinie rzeki Czarnej Przemszy. Dolina ta stanowi również naturalny korytarz ekologiczny o charakterze ponadlokalnym. Znajdziemy tam zakrzewione i zadrzewione podmokłe łąki, występujące na równinie zalewowej. Występują tam typowe gatunki dla tego siedliska. Jednak nie jest to obszar prawnie chroniony. Z kolei teren miasta poręba odznacza się wysokim stopniem synantropizacji. Występowanie licznych zbiorowisk roślin jednorocznych i wieloletnich z tej grupy, związane jest z uprawami roślinnymi, nieużytkami i innymi, często spotykane są w sąsiedztwie osad ludzkich i dróg. Wśród roślinności segetalnej występują ugrupowania komos, wierzbówki, babki i bylic. Spośród najbardziej rozpowszechnionych gatunków roślinności ruderalnej wymienia się: zespół bylicy pospolitej oraz wrotycza zwyczajnego.

Fauna na obszarze opracowania jest charakterystyczna dla tego obszaru kraju i jest powiązana ściśle z siedliskiem, w jakim się znajduje. Duży wpływ na zasobność i występowanie zwierząt zarówno na terenie całej gminy jak i w obrębie przedmiotowego planu mają tereny leśne. W związku z tym są miejscem występowania zwierząt charakterystycznych dla tego typu zbiorowisk. Ponadto obszary leśne w granicach opracowania są kontynuacją kompleksów leśnych znajdujących się w gminach sąsiednich. W związku z tym możliwe jest przemieszczanie się gatunków nawet z odległych krańców zbiorowisk. Brak jest dokładnie udokumentowanych gatunków zwierząt na tym terenie. Można wskazać na występowanie ssaków takich jak: zając szarak, sarna europejska, dzik, jeleń czy lis, rudy. Wśród ptaków pojawiają się: krzyżówka, kuropatwa, bażant, bocian biały, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, krogulec, myszołów, pustułka, żuraw, sieweczka rzeczna, czajka, śmieszka czy grzywacz. Zbiorowiska leśne oraz tereny nasłonecznione mogą być obszarem występowania gadów, tj. zaskorniec zwyczajny, zmija zygzakowata. Jednocześnie licznie występują owady takie jak: modliszka zwyczajna, biedronka oraz w mniejszej ilości mięczaki.

Na krajobraz gminy Poręba składa się wiele form użytkowania. Występują zarówno krajobrazy przyrodnicze i naturalne, na które wpływ ma ukształtowanie powierzchni, lesistość oraz flora i fauna. Urozmaiceniem jest także ciek wodny wraz z doliną a także wzniesienia w północnej części opracowania. Występują także krajobrazy powstałe przez antropogeniczne użytkowanie - krajobrazy kulturowe. Duży wpływ ma małomiasteczkowa zabudowa z wyróżniającymi się obiektami zabytkowymi.

Klimat lokalny warunkowany jest rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Bardzo ważną rolę odgrywają tu wysokość opadów, siła i kierunek wiatru, temperatura powietrza oraz wilgotność.

Obszar opracowania według podziału Polski R. Gumińskiego, położony jest w obrębie dzielnicy częstochowsko-kieleckiej –XV. Charakteryzuje się jedną z największych ilości dni ciepłych oraz opadowych. Przekłada się to także na jeden z najdłuższych okresów wegetacyjnych w kraju. Trwa on bowiem w granicach od 210 do 220 dni. Wśród wiatrów przeważającymi są wiatry zachodnie o stosunkowo niedużej

prędkości. Na terenie gminy na kierunki wiatru ma wpływ także rzeźba oraz charakter roślinności porastająca teren. Naturalnymi barierami są m.in. duże połacie leśne porastające teren. Wilgotność terenu jest z kolei mało zróżnicowana i rocznie wynosi ona ok. 60%

Pod względem komfortu akustycznego na terenie opracowania obszarem o przekroczeniach dopuszczalnych poziomów hałasu określonych dla pory dziennej i nocnej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. 2014r., poz. 112) są tereny położone w pobliżu drogi krajowej nr 78. Zgodnie ze strategicznymi mapami hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie udostępnionymi przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad wynika iż na terenie gminy Poręba występują przekroczenia. Niemniej jednak ważnym faktem jest realizacja obwodnicy. Strategiczne mapy hałasu przedstawiają także efekty działań planowanych do realizacji, które określono poprzez wyznaczenie liczby mieszkańców zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu wyrażonego wskaźnikami LDWN oraz LN w poszczególnych przedziałach przekroczeń odpowiednio dla sytuacji przed oraz po realizacji inwestycji. Dla wspomnianego przedsięwzięcia suma liczby mieszkańców, dla których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w porze dziennej zostanie zredukowana z 2604 do 940, a w porze nocnej z 2705 do 861. W obu przypadkach zostaną zniwelowane wartości we wszystkich przedziałach przekroczeń. Ponadto w celu ochrony przed hałasem na terenach przekroczeń należy zastosować możliwe środki technologiczne, np. ekrany akustyczne, zieleń izolacyjna.

Na przedmiotowym terenie brak jest ustanowionych przestrzennych form ochrony przyrody. Występują formy punktowe w postaci pomników przyrody: tj. dąb szypułkowy „Bartek” którego obwód sięga 620 cm, dwa buki pospolite, z czego jeden jest w formie rozpadu. oraz starodrzew złożony z 92 sztuk dębów o obwodach od 110 do 381 cm. Niemniej jednak w granicach gminy występują tereny cenne przyrodniczo - „Las Poręba”, „Las Porębski”, „Polany śródleśne” oraz „Poręba stawki”.

Druga część odnosi się do konkretnych zapisów projektu Studium w kontekście ich zgodności z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, jak również ich oddziaływania na poszczególne komponenty. Prognoza wykazuje, iż zapisy projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poręba spowodują realizację inwestycji wpływających na środowisko na analizowanym obszarze, ale nieznacznie w jego otoczeniu. Potrzeba opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynika z konieczności jego aktualizacji i wprowadzenia spójności jego ustaleń z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu, programami i raportami, w szczególności w zakresie zadań wynikających m.in. z:

- Planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+,
- Strategia rozwoju Miasta Poręba 2020 +, 2018,

Ponadto istnieje wiele przypadków niezgodności zamiarów planistycznych potencjalnych inwestorów z ustaleniami obowiązującego dokumentu, co uniemożliwia sporządzanie nowych planów miejscowych.

Na obszarze opracowania nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiążą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Z tego powodu ważnymi w tym zakresie zapisami projektu Studium są wytyczne określające maksymalne powierzchnie zabudowy i minimalne powierzchnie biologicznie czynne.

W wyniku wprowadzonego zapisami projektu zmiany Studium... zainwestowania warunki podłoża na przedmiotowym obszarze mogą ulec pewnym zmianom. W miejscach wprowadzenia zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być ewentualna realizacja kondygnacji podziemnych, dlatego należy rozważyć zastrzeżenie, że ich budowa nie może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów.

Wprowadzone ustalenia Studium... określają zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, w tym istniejących warunków wodnych. Zapisy te pozwolą, aby stan wód gruntowych nie

uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanej zapisami Studium funkcji terenu.

Projekt Studium zakłada zwiększenie terenów zabudowy, co zawsze wiąże się z uszczelnieniem powierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych. W konsekwencji powoduje to również ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny, a także ograniczenie możliwości migracji zwierząt i roślin.

Projekt zmiany Studium nie obejmuje terenów wchodzących w obszary chronione.

Inne proponowane funkcje stanowią nawiązanie do istniejącego użytkowania oraz w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem zasad ochrony przyrody i środowiska umożliwiają uporządkowanie tych terenów. Z uwagi na wyznaczanie nowych terenów wyłącznie w strefie zwartej i istniejącej zabudowy obecne siedliska zostaną zachowane i nie nastąpi ich fragmentacja.

Negatywne oddziaływanie na faunę będzie mieć z pewnością hałas generowany przez pojazdy, który może płoszyć ptactwo i inne zwierzęta. Niemniej jednak na dzień dzisiejszy zjawisko to także występuje. W fazie budowy i przebudowy szlaków komunikacyjnych oraz realizacji innych inwestycji liniowych (wodociągi, kanalizacja) nastąpi negatywne oddziaływanie na szatę roślinną na obszarze realizacji powyższych zadań. Do najbardziej narażonych na degradację zespołów biocenotycznych należą użytki zielone. Główne zagrożenie spowodowane jest fizycznym usuwaniem roślinności w pasie technicznym robót oraz możliwością zmiany warunków siedliskowych poprzez naruszenie stosunków wodnych i przekształcenie gleb. Ponadto nastąpi okresowe zwiększenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku użycia ciężkiego sprzętu. Oddziaływanie to będzie miało jednak charakter czasowy. Nie mniej jednak mogą wystąpić ograniczone w czasie skutki uboczne podwyższonych emisji gazów i pyłów. Wśród nich można wymienić m.in. ogólne czasowe pogorszenie kondycji flory wskutek emisji: dwutlenku siarki (SO_2 – powoduje osłabienie procesu fotosyntezy, degradacja chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, chloroza i in.), tlenków azotu (N_2O , NO , NO_2 – upośledzenie wzrostu i fizjologii roślin), ozonu (O_3 – uszkodzenia liści), pyłów (utrudniają oddychanie, transpirację i asymilację roślinom). W fazie eksploatacji oddziaływanie na przyrodę ożywioną obejmować będzie tereny bezpośrednio przyległe do projektowanych dróg. Związane ono będzie przede wszystkim ze zwiększeniem zanieczyszczeń powietrza oraz ze wzrostem emisji hałasu i wibracji. Spowoduje to odsunięcie się stref bytowania większości zwierząt od obszaru drogi.

Realizacja ustaleń projektu Studium, szczególnie biorąc pod uwagę projektowane w większości funkcje, nie wpłynie znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednocześnie każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, w szczególności zadrzewionych przyczynia się do przekształcania warunków topoklimatycznych. Natomiast oba ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza. Jak zostało przedstawione w pkt. 6.10 na terenie opracowania mogą występować lokalne przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów wymagających ochrony przed hałasem. Szczególnie tereny w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych nr 78 narażone są na uciążliwość. Niemniej jednak ważnym faktem jest realizacja obwodnicy. Strategiczne mapy hałasu przedstawiają także efekty działań planowanych do realizacji, które określono poprzez wyznaczenie liczby mieszkańców zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu wyrażonego wskaźnikami LDWN oraz LN w poszczególnych przedziałach przekroczeń odpowiednio dla sytuacji przed oraz po realizacji inwestycji. Dla wspomnianego przedsięwzięcia suma liczby mieszkańców, dla których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w porze dziennej zostanie zredukowana z 2604 do 940, a w porze nocnej z 2705 do 861. W obu przypadkach zostaną zniwelowane wartości we wszystkich przedziałach przekroczeń.

Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie wpłyną na rozerwanie siedlisk, jednak nie w stopniu znaczącym, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego, niemniej jednak ich efekt będzie skumulowany. Każde nowe zainwestowanie na terenie niezagospodarowanym przyczynia się do niszczenia gatunków występujących samoczynnie, ważnych z punktu widzenia różnorodności biologicznej. Dlatego też projekt Studium określa postępowanie w zakresie zasad ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów, i tym samym zapewnia warunki do podtrzymania bioróżnorodności biologicznej. Niemniej jednak nowe zainwestowanie wiąże się między

innymi z ograniczeniem terenów biologicznie czynnych, na rzecz powierzchni uszczelnionych oraz wprowadzaniem roślin introdukowanych w prywatnych ogrodach i na terenach zieleni.

Projekt Studium będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenia nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu zmiany Studium niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Zapisy Studium odnosząc się szeroko do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko. W przypadku nowej lokalizacji funkcji aktywności gospodarczej, należy na etapie planu miejscowego rozstrzygnąć charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową oraz zasady takiego zagospodarowania, aby budynki będące miejscem prowadzenia spokojniejszej działalności były lokalizowane bliżej zabudowy mieszkaniowej, a te o znacznej uciążliwości w oddaleniu.

Projekt Studium w swoim zakresie wpłynie na krajobraz poprzez okresowe ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych, zmiany krajobrazu naturalnego na tereny zabudowane. Jednak ze względu na położenie obszaru objętego Studium w krajobrazie miejskim zmiany te nie będą miały większego znaczenia. W zapisach Studium ustalono maksymalne wysokości budynków, powierzchnie zabudowy i powierzchnie biologicznie czynne. Nowoprojektowane tereny w większości planowane są w sąsiedztwie terenów już zabudowanych. Wyjątek stanowią nowe tereny U, jednak ze względu na specyfikę tego terenu, nie będą one stanowić potencjalnie uciążliwego sąsiedztwa dla zabudowy np. mieszkaniowej, oddalone są znacznie od istniejącej zabudowy. Na obszarach intensywniejszych przekształceń i zainwestowania nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej.

Zapisy Studium nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji zapisów Studium nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.